

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนด้านการพยาบาลประกอบด้วย ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันไป การจัดการเรียนภาคทฤษฎีมุ่งให้ความรู้ด้านวิชาการเป็นหลัก ส่วนการจัดการเรียนภาคปฏิบัติการพยาบาลถือว่าเป็นหัวใจของการเรียนการสอนทางการพยาบาล เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติการพยาบาล (อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชร์ และวรรณิ จันทรสว่าง, 2554) สำหรับการจัดการศึกษาดังกล่าวในประเทศไทยดั้งเดิมนั้นเป็นวิชาชีพเฉพาะที่จัดเพิ่มเติมภายหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาแล้ว ซึ่งเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรการผดุงครรภ์ ต่อมาได้เอาหลักสูตรการผดุงครรภ์มาจัดไว้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมผลิตพยาบาลและผดุงครรภ์ โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องกันในการผลิตพยาบาลผดุงครรภ์ที่ให้บริการที่มีคุณภาพและครอบคลุมผู้รับบริการ การผลิตบัณฑิตพยาบาลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของวิชาชีพที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะ และทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนด (สภาการพยาบาล, 2564) ทั้งนี้เพื่อให้การพยาบาลครอบคลุมด้านมารดาทารกทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ซึ่งจะช่วยป้องกันภาวะแทรกซ้อนและลดอัตราการตายของมารดาและทารก ตลอดจนส่งเสริมให้มารดาและทารกมีสุขภาพที่ดีที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาลของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่ไม่สามารถจัดแบบเผชิญหน้าได้ โดยบัณฑิตพยาบาลต้องมีความรู้เชิงวิชาชีพตามที่สภาการพยาบาลกำหนด จึงต้องปรับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการผดุงครรภ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การจัดการเรียนการสอนด้านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาลที่จะนำไปสู่การดูแล (Caring) และการปฏิบัติการพยาบาล (Nursing care) ได้อย่างครอบคลุมถูกต้องและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้ประสบการณ์ทางคลินิกหรือการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดการ

เรียนการสอนทางการพยาบาล เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญของนักศึกษา ปัจจุบันนี้ในสถาบันทางการศึกษาพยาบาลได้ประสบปัญหาที่สำคัญ คือ การมีจำนวนผู้คลอดลดลง ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลก ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยของประเทศ ส่งผลต่อประชาชนทุกกลุ่มวัยในการมีบุตร ทำให้หลายครอบครัวมีการคุมกำเนิดมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติโดยเฉพาะทักษะทางด้านการผดุงครรภ์ ซึ่งยากที่จะกำหนดประสบการณ์ทักษะในการทำคลอดเพื่อให้มีคุณภาพในการให้บริการแก่ผู้คลอด ดังนั้นการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานที่สามารถรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และข้อจำกัดด้านจำนวนผู้รับบริการลดลง ดังนั้นการออกแบบการฝึกปฏิบัติการพยาบาลต้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งได้มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และสมรรถนะสำคัญทางการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาล และมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล โดยได้เปิดสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในปีการศึกษา 2564 เป็นหลักสูตรใหม่ที่เปิดสมัครสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขมาเรียนในหลักสูตรนี้ ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลมาก่อน ทั้งนี้สาขาวิชาได้ออกแบบลักษณะการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 3 ลักษณะดังนี้ 1) การฝึกเสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาลประจำชุดวิชา 2) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี และ 3) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลแบบเข้ม สำหรับรูปแบบการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลที่จะพัฒนาขึ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดวิชาการพยาบาลมารดา ทารก การผดุงครรภ์ และการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 2 ได้นำผลการวิจัยของสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และคณะ (2562) เรื่องรูปแบบการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในส่วนของรูปแบบของชุดวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารก และการผดุงครรภ์ มีกระบวนการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผล โดยการฝึกปฏิบัติการพยาบาลจะเน้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมให้แก่มารดา ทารก และครอบครัว ทั้งในรายที่ปกติและรายที่มีภาวะเสี่ยงหรือมีภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยดังกล่าวมาต่อยอดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ มีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ เพื่อเพิ่มพูนทักษะโดยเฉพาะทักษะการทำคลอดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์มากขึ้น ที่สอดคล้องกับการศึกษาของ Ahn and Choi (2019) จากประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในประเทศเกาหลี

นักศึกษาพยาบาลต้องการรูปแบบการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ และความมั่นใจของนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สถาบันการศึกษาประสบปัญหาจำนวนผู้คลอดที่ลดลง ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์และทักษะการทำคลอดของนักศึกษาพยาบาล จากหลักฐานเชิงประจักษ์ผลการสอบความรู้ในการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ผ่านมา พบว่ามีจำนวนผู้สอบไม่ผ่านวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์เป็นอันดับแรกใน 8 วิชาที่สอบทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ โดยมีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และแบบออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงวิชาการผดุงครรภ์ เพื่อผลิตพยาบาลผดุงครรภ์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการดูแลสตรีทางด้านอนามัยเจริญพันธุ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการพยาบาลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ อาทิ การศึกษาของ Leidl, Ritchie and Moslemi (2020) ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี พบว่ามีจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Bended learning) มาใช้ในการจัดการศึกษาทางการพยาบาล และการศึกษาของ Sáiz-Manzanares, Escolar-Llamazares and González (2020) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ในนักศึกษาพยาบาล พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทำนายผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 40.40 และสามารถทำนายประสิทธิผลของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 71.90 นอกจากนี้ยังมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งการศึกษาของ Angasu, et al. (2021) ได้ปรับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล โดยปรับเป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในรูปแบบออนไลน์ การฝึกทักษะทางห้องปฏิบัติการพยาบาลในรูปแบบออนไลน์ การใช้ตัวอย่างกรณีศึกษาแบบออนไลน์ประกอบการสอน การนำเสนอหรือการอภิปรายผลการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในรูปแบบออนไลน์โดยผ่านวิดีโอ พบว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก สอดคล้องกับการศึกษาของ Gaffney, Chargualaf and Ghosh (2021) ศึกษาในนักศึกษาพยาบาลที่เรียนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องปรับรูปแบบการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เป็นการเรียนการสอนแบบทางไกล โดยผ่านสื่อออนไลน์หลายรูปแบบ การเรียนรู้จากที่บ้านของผู้เรียน พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลมีความสัมพันธ์กับความสามารถของ

นักศึกษาพยาบาล และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร และสอดคล้องกับการศึกษาของ Ryan Michael and Homelo (2021) การเรียนในรูปแบบออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ประเทศฟิลิปปินส์ ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้เรียน และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.000$) จากที่กล่าวมาพบว่าการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการพยาบาล ได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยจัดทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ ซึ่งพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง และผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าว ดังนั้นการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

จากผลการทบทวนวรรณกรรมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีทิศทางแบบผสมผสานและการฝึกปฏิบัติแบบออนไลน์และออนไลน์ ที่กล่าวมาผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ของการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564 ร่วมกับประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาทางวิชาชีพที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ นักศึกษาเกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ในการพัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ เพื่อที่จะทำให้นักศึกษามีทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพการพยาบาล ในบริบทของการศึกษาทางไกล มีสมรรถนะเชิงวิชาชีพตามเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนด สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในรูปแบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ให้เหมาะสมกับบริบทการศึกษาทางไกล เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล, 2562) เพื่อส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์ทักษะการผดุงครรภ์ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อกระบวนการจัดการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ที่จะ

ส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลศาสตร์สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์

1.2.2 เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์

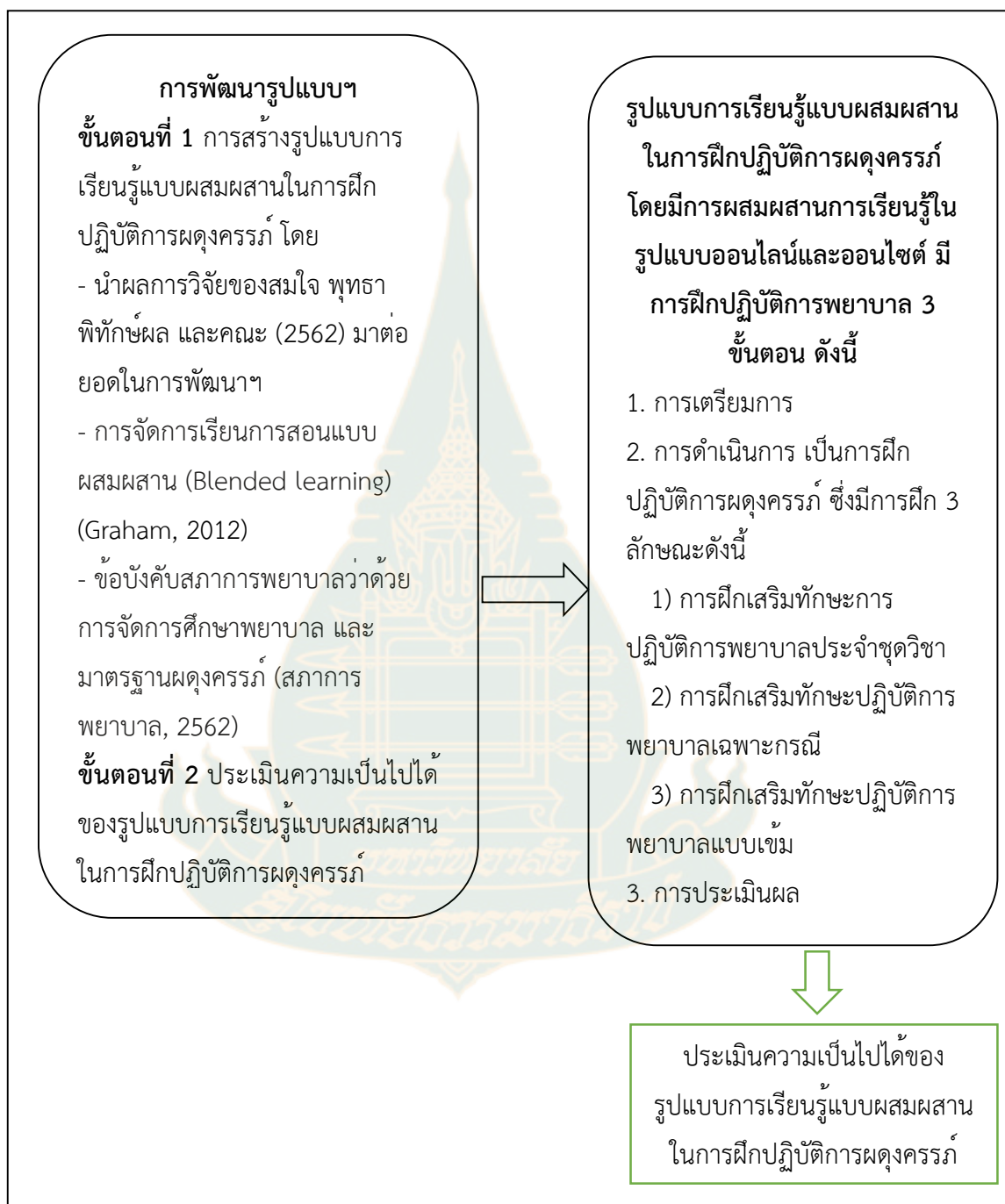
1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และแบบออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์มีการฝึก 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผล ลักษณะการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมี 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การฝึกเสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาลประจำชุดวิชา 2) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี และ 3) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลแบบเข้ม สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี และเขตสุขภาพที่ 1-13 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 เดือน

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยมีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ พัฒนารูปแบบขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ ที่สอดคล้องกับข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการจัดการศึกษาพยาบาลและมาตรฐานผดุงครรภ์ ประกอบกับนำผลการวิจัยของสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และคณะ (2562) ในส่วนของชุดวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ มาต่อยอดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ โดยมีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ มีการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผล ลักษณะการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมี 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การฝึกเสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาลประจำชุดวิชา 2) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี และ 3) การฝึกเสริม

ทักษะปฏิบัติการพยาบาลแบบเข้ม แล้วนำมาสร้างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ โดยมีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1.5.1 การผดุงครรภ์ หมายถึง พยาบาลผดุงครรภ์สามารถกระทำเกี่ยวกับการดูแล และการช่วยเหลือสตรีตั้งครรภ์ สตรีหลังคลอด และทารกแรกเกิด รวมถึงการตรวจ การทำคลอด การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการผดุงครรภ์

1.5.2 รูปแบบการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ หมายถึง กระบวน/ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์โดยเน้นทักษะทางด้านการผดุงครรภ์ ทักษะการตรวจครรภ์ ทักษะการทำคลอด และทักษะการประเมินทารกแรกเกิดทันทีหลังคลอด ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ มีการผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์มีการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล เตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนต้องศึกษาเอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า และความพร้อมของสื่อในการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาล

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ เป็นการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสตรีในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด โดยมีลักษณะการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 3 ลักษณะดังนี้

1) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลประจำชุดวิชา เป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ในการพยาบาลสตรีในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด โดยนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารการสอนเกี่ยวกับการผดุงครรภ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติการผดุงครรภ์ ซึ่งเป็นทักษะเกี่ยวกับทักษะการตรวจครรภ์ กลไกการคลอด และทักษะการทำคลอด

2) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี เป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์รายกรณี ฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์เกี่ยวกับทักษะการทำคลอด (ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน)

3) การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลแบบเข้ม เป็นการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์แบบองค์รวมตั้งแต่ทักษะการตรวจครรภ์ กลไกการคลอด และทักษะการทำคลอด

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล เป็นขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีการประเมินระหว่างการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (Formative) ภายหลังจากสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (Sumative)

1.5.3 การฝึกปฏิบัติ หมายถึง การฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสตรี

ในระยะตั้งครุภรค์ ระยะเวลาคลอต และระยะเวลาหลังคลอต โดยม่การฝึกปฏิบัติการพยาบาลใน 3 ลักษณะดั่งนี้ การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลประจำชุดวิชา การฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี และการฝึกเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาลแบบเข้ม

1.5.4 การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ โดยผู้เรียนเรียนผ่านสื่อออนไลน์ในระบบ e-Learning และแบบออนไลน์ในการฝึกปฏิบัติการผดุงครุภรค์ โดยผู้เรียนแบบเผชิญหน้า โดยผู้เรียนม่การฝึกปฏิบัติการพยาบาลเสมือนจริงให้ห้องปฏิบัติการพยาบาล ก่อนที่จะม่การฝึกปฏิบัติการผดุงครุภรค์ในสถานการณ้จริง

1.5.5 การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) หมายถึง การศึกษาจากเอกสารการสอน (คู่มือ) และศึกษาสื่อออนไลน์ในระบบ e-Learning จัดให้ แล้วนำความรู้มาใช้การฝึกปฏิบัติการผดุงครุภรค์

1.5.6 พยาบาลพี่เลี้ยง หมายถึง พยาบาลผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับการผดุงครุภรค์ ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลนักศึกษาพยาบาลและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกปฏิบัติการผดุงครุภรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล

1.6.2 นำผลการวิจัยไปจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มีการพัฒนาการเข้าถึงผู้เรียนอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

1.6.3 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติสำหรับหลักสูตรอื่นๆ (ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ) ในระบบการศึกษาทางไกล